

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ : ศึกษากรณี ชมรมผู้สูงอายุในเครือข่ายของสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ วิธีการถ่ายทอด การใช้ภูมิปัญญา และความต้องการส่งเสริมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุของชมรม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประธาน กรรมการ และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 225 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยทดสอบหาค่า Chi-Square tests และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย t-test และ F-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเสนอผลการศึกษาในรูปของตารางประกอบคำบรรยายและการวิเคราะห์ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มากกว่า เพศชาย อายุระหว่าง 64-69 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาชีพก่อนเกษียณอายุส่วนใหญ่รับราชการ ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพแล้ว แต่เป็นแม่บ้านผู้ดูแลบ้าน มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ตำแหน่งในชมรมผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นกรรมการ และประธานชมรม ชมรมผู้สูงอายุมีภูมิปัญญาในสาขาศาสนาและประเพณี และสาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ถ่ายทอดภูมิปัญญาด้วยการบอกเล่าผ่านพิธีกรรมทางศาสนาประเพณีมากที่สุด ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้ความรู้เพื่อการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญ และการประสานงานกับองค์กรต่างๆ ในชุมชน ในขณะที่การใช้ความรู้ในด้านการจัดทำบัญชี การระดมทุน และการให้คำปรึกษาแนะนำมีน้อย ด้านความต้องการส่งเสริมภูมิปัญญาผู้สูงอายุ พบว่า มีความต้องการส่งเสริมภูมิปัญญาอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ องค์ความรู้ ต้องการให้ชมรมเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ด้านระบบการเรียนรู้การผลิตเพื่อเพิ่มคุณค่าของภูมิปัญญา ต้องการให้มีการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพที่หลากหลาย และด้านการส่งเสริมศักยภาพและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ต้องการให้ชมรมผู้สูงอายุส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา

ข้อเสนอแนะ คือ ชมรมผู้สูงอายุ ควรกำหนดนโยบายเพื่อการส่งเสริมภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อให้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุทั้งทางด้านวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ให้คงอยู่และสืบสานสู่คนรุ่นใหม่ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป

Abstract

Thesis entitled “Application of the Elderly Wisdom to support the programs of Senior Citizens Club : a Case Study in Senior Citizens Council of Thailand (SCCT)” aims to study 1) the method to transfer the wisdom; 2) application of the wisdom to club activities; and 3) needs to promote the wisdom. The data were collected from 225 members of the Senior Citizens Club as chairperson, committee and members. The tool that was used to collect data was questionnaires. The data processing was conducted by using SPSS. The statistical analysis was carried out using Chi-Square tests with t-test and F-test at the 0.05 level of significance.

The result revealed that the majority of the samples were female, aged between 64- 69 years mostly with high school level education. They were retired government officials. Most of them are housekeepers with income lower than 15,000 baht per month. The respondents mostly took positions as committees and chairpersons. It was found that the religions & customs and the natural resource management were recorded as “much realized areas”. The transfer of wisdom by telling stories through religious rituals was rated as “the most applied method”. The wisdom was mostly applied for public relations, traditional activities and inter-community coordination. However, the wisdom on accountancy, fundraising and consultation were not often applied. In term of needs to promote the wisdom, it was found that the needs in 3 areas had the same high level. Those areas included the knowledge-base management for environmental improvement, production-oriented learning system for wide-range occupations, and capacity building for wisdom transfer.

Recommendations from the study suggested that the plan of wisdom promotion should be formulated in line with the 10th National Plan Economics and Social Development Plan in order to maintain all wisdoms of life style, traditions and customs for the next generations to make most use of them.

